

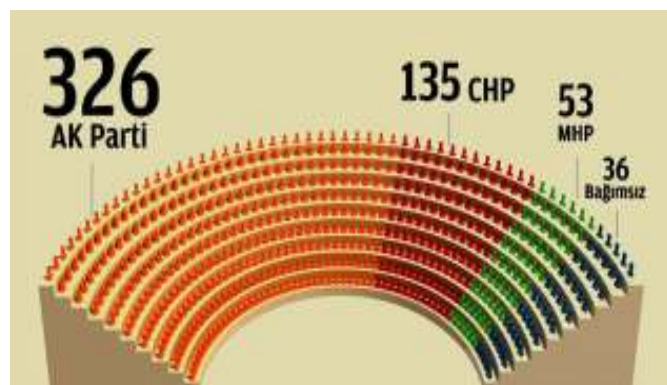
22 Ιουνίου 2011
www.geostrategy.gr

Τουρκία: Ο οδικός χάρτης μετά τις εκλογές

Του Χρήστου Μηνάγια

(Ανανέωση 22-6-2011): Σύμφωνα με απόφαση του Ανωτάτου Συμβουλίου Εκλογών (YSK) ο εκλεγείς ανεξάρτητος Κούρδος βουλευτής Hatip Dicle εκπίπτει της έδρας που κατέλαβε, διότι κρατείται με την κατηγορία διεξαγωγής προπαγάνδας υπέρ του PKK. Την έδρα του καταλαμβάνει η υποψήφια, με τον συνδυασμό του κυβερνώντος κόμματος AKP, βουλευτής Oya Eronat της οποίας ο γιός υπήρξε θύμα βομβιστικής επίθεσης στο Ντιγιαρμπακίρ πριν 3 χρόνια. Κατόπιν τούτου **το AKP αυξάνει τις έδρες του σε 327, ενώ οι έδρες των Κούρδων μειώνονται στις 35.** Η εν λόγω απόφαση προκάλεσε μεγάλη ένταση στον κουρδικό παράγοντα, ο οποίος κατηγορεί την κυβέρνηση του Ερντογάν για παρεμπόδιση επίλυσης του κουρδικού προβλήματος και για πιθανή δημιουργία χάους στη νοτιανατολική Τουρκία. Επίσης μια ενδεχόμενη άρνηση των εκλεγέντων Κούρδων βουλευτών να ορκιστούν, πιθανόν να αποτελέσει την αιτία διεξαγωγής επαναληπτικών εκλογών.

Στις 12-6-2011 οι Τούρκοι πολίτες με τη ψήφο τους κλήθηκαν να αποφασίσουν εάν επιθυμούν τη συνέχιση και επιτάχυνση των μεταρρυθμίσεων και κατ'επέκταση την εγκαθίδρυση μιας πραγματικής δημοκρατίας στη χώρα τους, με την κατάρτιση ενός νέου Συντάγματος.

Κατανομή εδρών από τις εκλογές της 12-6-2011

Για την πληρέστερη ανάλυση του εκλογικού αποτελέσματος κρίνεται σκόπιμο να τονισθεί ότι ο βασικός παράγοντας που καθορίζει τον τελικό νικητή στις τουρκικές εκλογές δεν είναι μόνο τα ποσοστά των κομμάτων, αλλά και ο αριθμός των εδρών που θα καταλάβουν στην Εθνοσυνέλευση.

Όπως έγινε και στις προηγούμενες εκλογές, έτσι και στην εκλογική διαδικασία της 12^{ης} Ιουνίου, ως κύριοι πρωταγωνιστές αναδείχθηκαν το κυβερνών κόμμα ΑΚΡ, το ρεπουμπλικανικό κόμμα CHP, το εθνικιστικό κόμμα ΜΗΡ και οι Κούρδοι ανεξάρτητοι υποψήφιοι, που με τις προγραμματικές τους δηλώσεις εστιάσθηκαν στην οικονομία, στην εξωτερική πολιτική, στην αποδυνάμωση ή μη του βαθέως κράτους, στη μετάλλαξη του πολιτεύματος από προεδρευόμενη δημοκρατία σε προεδρική και τέλος εάν θα πάψουν οι Κούρδοι να αποτελούν πολίτες 2^{ης} κατηγορίας αναγνωρίζοντας την εθνική τους ταυτότητα και το δικαίωμα της περιφερειακής αυτονομίας τους εντός του τουρκικού κράτους.

Ανάλυση Εκλογικού Αποτελέσματος

Στον πίνακα που ακολουθεί παρατίθενται τα εκλογικά αποτελέσματα των παραπάνω πολιτικών φορέων από το 2002 μέχρι σήμερα και είναι προφανές ότι η τουρκική κοινωνία αφενός αποδέχεται με πολύ μεγάλη πλειοψηφία τον Ταγίπ Ερντογάν ως τον ηγέτη που θα διοικήσει τη χώρα την επόμενη κοινοβουλευτική περίοδο, αφετέρου του αποστερεί το δικαίωμα να διαμορφώσει το νέο Σύνταγμα της χώρας χωρίς τη συναίνεση ενός ή περισσότερων πολιτικών φορέων, δεδομένου ότι δεν κατάφερε να εξασφαλίσει τις 330 έδρες που απαιτούνται.

Α/Α	ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΤΟΣ ΕΚΛΟΓΩΝ	ΕΚΛΟΓΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	
			ΠΟΣΟΣΤΟ (%)	ΕΔΡΕΣ
1.	ΑΚΡ (Κόμμα Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης)	2002	34,28 %	363
		2007	46,56 % ↑	341 ↓
		2011	49,92 % ↑	326 ↓
2.	CHP (Ρεπουμπλικανικό Κόμμα)	2002	19,38 %	178
		2007	20,87 % ↑	112 ↓
		2011	25,94 % ↑	135 ↑
3.	ΜΗΡ (Εθνικιστικό Κόμμα)	2002	8,35 %	53
		2007	14,26 % ↑	71 ↑
		2011	12,99 % ↓	53 ↓
4.	ΚΟΥΡΔΟΙ	2002	0,99 % ↑	9
		2007	5,23 % ↑	20 ↑
		2011	6,59 % ↑	36 ↑

Έγκριτοι Τούρκοι αναλυτές θεωρούν ότι ο μεγάλος νικητής των εκλογών ήταν η Τουρκία και η δημοκρατία, ενώ οι ιδεολογίες του ατατουρκισμού, του

κοσμικού κράτους και της θρησκευτικής οπισθοδρόμησης ηπτήθησαν από το χάρισμα και το ηγετικό προφίλ του Ερντογάν, την οικονομική ανάπτυξη, την παροχή υπηρεσιών υγείας και την επιθυμία για συνέχιση της σταθερότητας της χώρας. Συνακόλουθα δε, οι αναλυτές αυτοί υποστηρίζουν ότι το κουρδικό πρόβλημα δεν περιορίζεται μόνο στη νοτιοανατολική Τουρκία, αλλά θεωρείται πρόβλημα ολόκληρης της χώρας, το οποίο δεν θα επιλυθεί μόνο με οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και στρατιωτικά κριτήρια, αλλά κυρίως με συνταγματική μεταρρύθμιση. Επισημαίνεται ότι, η εκλογή των 36 ανεξάρτητων Κούρδων βουλευτών θεωρείται πολύ σημαντική εξέλιξη με πολλούς αποδέκτες, αφού ο κουρδικός παράγοντας έστειλε ένα ισχυρό μήνυμα, ειδικά στον πρωθυπουργό Ερντογάν ο οποίος κατά την προεκλογική περίοδο με εθνικιστικό τρόπο αρνήθηκε την ύπαρξη κουρδικού προβλήματος. Άλλωστε, οι Κούρδοι μετά το 2002 αυξάνουν ταυτόχρονα το ποσοστό τους και τις έδρες τους, σε αντίθεση με το κυβερνών κόμμα AKP το οποίο ενώ αυξάνει το ποσοστό του μειώνει την εκπροσώπησή του στην τουρκική εθνοσυνέλευση.

Το ρεπουμπλικανικό κόμμα CHP και το εθνικιστικό κόμμα MHP αντιμετώπισθηκαν με καχυποψία από τους Τούρκους ψηφοφόρους λόγω των σχέσεων τους με το βαθύ κράτος και επειδή οι αρχηγοί τους Κεμάλ Κιλιτσντάρογλου και Ντεβλέτ Μπαχτσελί αντίστοιχα, δεν ήταν αρκετά σαφείς σε θέματα όπως το κουρδικό και η Εργκένεκον.

Τέλος, είναι σημαντικό να αναφερθεί ο ρόλος ενός αθέατου συντελεστή που στήριξε την προεκλογική εκστρατεία του Ταγίπ Ερντογάν. Πρόκειται τον Φετουλάχ Γκιουλέν, τον θεωρούμενο και ως μέντορα του Τούρκου πρωθυπουργού, που με το ισλαμικό θρησκευτικό κίνημα του οποίου ηγείται μπόρεσε να διεισδύσει στον τουρκικό κρατικό μηχανισμό (αστυνομία, στρατό, ΜΙΤ, δικαιοσύνη κ.λπ.) και να αποτελεί το «βαθύ κράτος» της ισλαμικής διακυβέρνησης της χώρας. Η υποστήριξη που παρείχε η οργάνωση του Γκιουλέν στον Ερντογάν δεν περιορίστηκε μόνο στο εσωτερικό της χώρας, απεναντίας χρηματοδότησε και τη μεταφορά Τούρκων που κατοικούν στο εξωτερικό για να ψηφίσουν το κυβερνών κόμμα AKP και να γίνει πράξη η ίδρυση της «Νέας Τουρκίας». Ενδεικτικό παράδειγμα της παρεμβατικής συμπεριφοράς του εν λόγω κινήματος στην πολιτική ζωή της χώρας αποτελούν οι ακόλουθες δηλώσεις του Hüseyin Gülerce που θεωρείται το «δεξί χέρι» του Γκιουλέν: *«Το αποτέλεσμα των εκλογών της 12^{ης} Ιουνίου, δεν πρέπει να γίνει αντιληπτό ως μια μοναδική πολιτική νίκη του AKP. Το AKP αποτελεί το ισοδύναμο του συντηρητικού δημοκρατικού δυναμισμού στην πολιτική. Υπάρχει μια αφύπνιση που υπερβαίνει την αμφίρροπη πολιτική. Πλέον υπάρχει μια Νέα Τουρκία. Η συντηρητική δημοκρατική νοοτροπία του δυναμισμού μπορεί να αντλήσει δύναμη από μια εξελιγμένη δημοκρατία που θα στηρίζεται στην πραότητα/επιείκεια και τη συνεννόηση. Τα δύο πρώτα τεστ επιδεξιότητας του Ερντογάν θα είναι η συγκρότηση του Υπουργικού Συμβουλίου και η λειτουργία του επόμενου Ανωτάτου Στρατιωτικού*

Συμβουλίου (αναφορικά με τις προαγωγές, αποστρατείες και τοποθετήσεις των ανωτάτων αξιωματικών).»

Τα κύρια θέματα που θα απασχολήσουν τη νέα κυβέρνηση

Η αναθεώρηση του Συντάγματος: Οι Τούρκοι πολιτικοί δεν έχουν εμπειρία στο τρόπο λειτουργίας μιας τόσο σοβαρής δημοκρατικής διαδικασίας, η οποία προβλέπεται να αρχίσει το επόμενο Οκτώβριο, με την έναρξη των εργασιών της νέας κοινοβουλευτικής περιόδου. Σύμφωνα με τουρκικές δημοσιογραφικές πληροφορίες, κατά τη διαδικασία αυτή δεν θα υπάρξει μυστική διπλωματία, ενώ η τουρκική κυβέρνηση προσανατολίζεται στη συγκρότηση μιας ειδικής διακομματικής επιτροπής αποτελούμενη από νομικούς και πολιτικούς επιστήμονες που τυγχάνουν ευρείας αποδοχής από την τουρκική κοινωνία. Η κοινή γνώμη θα ενημερώνεται για τις εργασίες της εν λόγω επιτροπής, όμως οι συνεδριάσεις των μελών της δεν θα είναι ανοικτές στο κοινό.

Συνεδρίαση του Ανωτάτου Στρατιωτικού Συμβουλίου (ΑΣΣ): Στις αρχές Αυγούστου θα συνεδριάσει υπό την προεδρεία του πρωθυπουργού Ερντογάν το ΑΣΣ, προκειμένου να αποφασισθούν οι προαγωγές, οι αποστρατείες και οι τοποθετήσεις των ανωτάτων αξιωματικών του στρατού ξηράς, του πολεμικού ναυτικού, της πολεμικής αεροπορίας, της στρατοχωροφυλακής και της διοίκησης ασφαλείας ακτών. Το τουρκικό Γενικό Επιτελείο Ενόπλων Δυνάμεων θα υποβάλλει σχετικές προτάσεις στον πρωθυπουργό, οι οποίες, εφόσον γίνουν αποδεκτές, θα επικυρωθούν από τον πρόεδρο της Δημοκρατίας. Είναι σημαντικό να τονισθεί, ότι στο παρελθόν η παρουσία όλων των πρωθυπουργών στο ΑΣΣ ήταν άκρως συμβολική. Για την ακρίβεια όλων πλην του Ερντογάν, ο οποίος τον Αύγουστο και το Νοέμβριο του 2010, μετά από 8 χρόνια πρωθυπουργός, αντιτάχθηκε στην πολιτική αυτή επιδεικνύοντας μια πρωτόγνωρη για τα τουρκικά δεδομένα επίδειξη πολιτικής δύναμης αιφνιδιάζοντας τους στρατιωτικούς. Πέτυχε δηλαδή οι αποφάσεις του ΑΣΣ να έχουν την ουσιαστική έγκριση της πολιτικής εξουσίας της χώρας. Λαμβανομένου υπόψη και της σχετικής αναφοράς του Hüseyin Gülerce, που θεωρείται το «δεξί χέρι» του ισλαμιστή ηγέτη Φετουλάχ Γκιουλέν, για την εν λόγω συνεδρίαση, θα έχει πολύ ενδιαφέρον η στάση που θα κρατήσει ο Τούρκος πρωθυπουργός. Σύμφωνα με τουρκικές εκτιμήσεις:

- Ο αρχηγός ΓΕΕΘΑ στρατηγός İzzik Koşaner θα παραμείνει στα καθήκοντά του μέχρι το 2013, εκτός και εάν υποβάλλει νωρίτερα την παραίτησή του λόγω των πιέσεων που δέχεται από τους στρατιωτικούς για τις διώξεις που υφίστανται οι αξιωματικοί που εμπλέκονται στην υπόθεση της Εργκένεκον.
- Ο αρχηγός των χερσαίων δυνάμεων στρατηγός Erdal Ceylanoğlu θα αποστρατευθεί λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας και στη θέση του πρόκειται να τοποθετηθεί ο νυν αρχηγός στρατοχωροφυλακής στρατηγός

Necdet Özel. Επισημαίνεται ότι, το 2013 ο στρατηγός Özel θα αναλάβει τα καθήκοντα του αρχηγού ΓΕΕΘΑ μέχρι το 2017, οπότε και αποστρατευθεί λόγω ορίου ηλικίας.

- Ο αρχηγός των ναυτικών δυνάμεων ναύαρχος Eşref Uğur Yiğit θα αποστρατευθεί λόγω συμπλήρωσης του ορίου ηλικίας και στη θέση του πρόκειται να τοποθετηθεί ο νυν αρχηγός στόλου ναύαρχος Emin Murat Bilgel, εκτός και εάν υπάρξει παρέμβαση του Ερντογάν δεδομένου ότι το όνομα του Bilgel αναφέρεται στο κατηγορητήριο για το σχέδιο Βαριοπούλα.
- Ο αρχηγός των αεροπορικών δυνάμεων πτέραρχος Hasan Aksay πρόκειται να αποστρατευθεί λόγω του ότι συμπλήρωσε 4 χρόνια στο βαθμό του πτεράρχου. Ωστόσο, πιθανολογείται ότι θα παραμείνει ένα χρόνο επιπλέον, αφενός διότι δεν συμπλήρωσε το 65^ο έτος, αφετέρου ο υποτιθέμενος αντικαταστάτης του πτεράρχου Bilgin Balanlı, Διοικητής των Ακαδημιών Πολέμου, συνελήφθη και είναι κρατούμενος για την υπόθεση Εργκένεκοκ.

Κουρδικό Πρόβλημα: Η νίκη των Κούρδων υποψηφίων στη νοτιοανατολική Τουρκία προβλημάτισε ιδιαίτερα τον Τούρκο πρωθυπουργό, ο οποίος, προκειμένου να αποφασίσει για τη νέα κουρδική πολιτική που θα εφαρμόσει, διέταξε τη σύνταξη σχετικής μελέτης από ειδικό φορέα, η οποία θα αναλύσει τα αίτια κατά νομό και ειδικά σε αυτούς που το κόμμα ΑΚΡ απώλεσε τους περισσότερους ψηφοφόρους. Επίσης, θα καταγραφούν τα ονόματα των Κούρδων υποψηφίων, τα ποσοστά που επέτυχαν και η τακτική που εφάρμοσαν κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου. Παράλληλα, το ΚΚΚ που αποτελεί τον πολιτικό βραχίονα του ΡΚΚ ανακοίνωσε την παράταση της εκχειρίας που έληγε στις 15-6-2011, προκειμένου η διαδικασία της συνταγματικής επίλυσης του κουρδικού προβλήματος να διεξαχθεί σ' ένα υγιές και δημοκρατικό προβάλλον διαλόγου και χωρίς τις επιχειρήσεις της αστυνομίας και του στρατού. Φυσικά η παραπάνω απόφαση του ΚΚΚ σχετίζεται άμεσα και με την επίσκεψη που πραγματοποίησαν στις 14-6-2011 κυβερνητικοί παράγοντες στον Αμπντουλάχ Οτσαλάν στη φυλακή του Ιμραλί όπου κρατείται. Εκτιμάται ότι η επόμενη περίοδος θα είναι πολύ σημαντική για τον Ερντογάν, δεδομένου ότι το κλειδί για την επίλυση του κουρδικού προβλήματος βρίσκεται στα χέρια του και από αυτόν εξαρτάται εάν θα πεισθεί το ΡΚΚ να σταματήσει τον ένοπλο αγώνα και να μεταφέρει την αντιπαράθεση και τις διεκδικήσεις του σε πολιτικό επίπεδο. Και αυτό, διότι το ΑΚΡ έχει ισχυροποιήσει πολύ σημαντικά τη θέση του, ελέγχει σχεδόν πλήρως τον κρατικό μηχανισμό και δεν αποτελεί απλώς ένα κόμμα εξουσίας, αλλά έχει αναδειχθεί σ' ένα «νέο κόμμα κράτος».

Εξέγερση στη Συρία: Στις 24-11-2010, σε άρθρο μας με τίτλο: *Η θέση της Τουρκίας στο «Νέο Ψυχρό Πόλεμο»* είχαμε επισημάνει τα εξής: «Οι στενές σχέσεις της Τουρκίας με μία απομονωμένη Συρία και ένα Ιράν, που

αντιμετωπίζει την πιθανότητα ενός προληπτικού κτυπήματος, διαφοροποιούν την έννοια της πολιτικής των μηδενικών προβλημάτων και έρχονται σε πλήρη αντίθεση με την αρχή του ορθολογισμού. Έτσι τα μηδενικά προβλήματα με γείτονες όπως η Συρία και το Ιράν μετατρέπονται για την Τουρκία σε πολλαπλά προβλήματα με τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ισραήλ. Όσον αφορά στις τουρκο-συριακές σχέσεις, που φαινομενικά βρίσκονται σε πολύ καλό επίπεδο, δεν πρέπει να δημιουργούνται εσφαλμένες εντυπώσεις διότι τα βασικά προβλήματα που υπάρχουν μεταξύ των δύο χωρών εξακολουθούν να υπάρχουν και σε κάποια χρονική στιγμή θα τεθούν από τη Συρία.» Μετά την παρέλευση 6 μηνών οι εσωτερικές εξελίξεις που διαμορφώθηκαν στη Συρία και οι οποίες έχουν λάβει τη μορφή μιας εμφύλιας σύρραξης η Τουρκία τίθεται προ ενός μεγάλου διλήματος: θα στηρίξει το καθεστώς του Ασάντ που αποτελείται από σίιτες ή το συριακό λαό που η πλειοψηφία του είναι σουνίτες, όπως οι Τούρκοι; Η Τουρκία φαίνεται ότι άρχισε να απομακρύνεται από το καθεστώς του Ασάντ, ενώ η συριακή κρατική τηλεόραση κατηγόρησε ανοικτά την Άγκυρα τόσο για τον εξοπλισμό των Αδελφών Μουσουλμάνων όσο και για τη συγκέντρωση που πραγματοποίησαν οι Σύριοι αντικαθεστωτικοί στην Αττάλεια της Τουρκίας στις αρχές Ιουνίου. Τονίζεται ότι όσο επικίνδυνο είναι το ΡΚΚ για την Τουρκία τόσο επικίνδυνοι είναι και οι Αδελφοί Μουσουλμάνοι για το συριακό κρατικό μηχανισμό. Η Τουρκία άνοιξε τα σύνορά της στους Σύριους πρόσφυγες, έχει δημιουργήσει 5 καταυλισμούς, όπου οι πρόσφυγες έχουν ξεπεράσει τους 10.000 και δεν έχει προσφύγει για βοήθεια στους διεθνείς οργανισμούς, δεδομένου ότι έχει τη δυνατότητα κάλυψης των αναγκών περίπου 50.000 προσφύγων. Ωστόσο, σε περίπτωση που μια εμφύλια σύρραξη μεταξύ Αλεβιτών και Σουνιτών λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις, δεν πρέπει να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο η Τουρκία να κλείσει τα σύνορά της και οι τουρκικές ένοπλες δυνάμεις να εισβάλλουν στο συριακό έδαφος για τη δημιουργία μιας ζώνης ασφαλείας. Σύμφωνα με τουρκικές δημοσιογραφικές πληροφορίες έχει υποβληθεί σχετική πρόταση στον πρωθυπουργό Ερντογάν και γίνονται οι απαραίτητες προετοιμασίες.

Σχέσεις της Τουρκίας με τη Δύση: Τόσο οι Ηνωμένες Πολιτείες όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση προβληματίζονται για την εξωτερική πολιτική που θα υλοποιήσει ο Ταγίπ Ερντογάν μετά τη σημαντική νίκη που πέτυχε στις εκλογές της 12^{ης} Ιουνίου. Συγκεκριμένα: ο Τούρκος πρωθυπουργός θα συνεχίσει την ανεξάρτητη πολιτική που εφαρμόζε μέχρι τώρα και θα κρατήσει ίσες αποστάσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ρωσίας; Θα συμβάλει στην επίλυση του κυπριακού προβλήματος ή θα εμείνει στην αδιάλλακτη στάση της; Θα σταματήσει να διεκδικεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδος και της Κύπρου στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο; Λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα έχουν αναφερθεί παραπάνω, όπως, η αναθεώρηση του Συντάγματος, η προσπάθεια επίλυσης του κουρδικού προβλήματος, καθώς επίσης και οι εξελίξεις στη Συρία, εξάγεται το συμπέρασμα ότι δεν διαφαίνεται καμία

πρόθεση αλλαγής πολιτικής από τουρκικής πλευράς διότι ούτε οι ελληνοτουρκικές σχέσεις, ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση εντάσσονται στις προτεραιότητες της Άγκυρας.